

Instruktionsläsning och soldatundervisning : föredrag hållna vid K. Krigssk...

Sandeberg, E. N. D. af

33 Br.

Krigs-
Försvaret
S
(Oro)
0
49

E. N. D. AF SANDEBERG

INSTRUKTIONSLÄSNING

OCH

SOLDATUNDERVISNING

INSTRUKTIONSLÄSNING

OCH

SOLDATUNDERVISNING

FÖREDRAG HÅLLNA VID KUNGL. KRIGSSKOLAN

AF

E. N. D. AF SANDEBERG

LÖJTNANT VID KUNGL. VÄSTGÖTA REGEMENTE
ADJUTANT OCH LÄRARE VID KUNGL. KRIGSSKOLAN

STOCKHOLM

P. A. NORSTEDT & SÖNER

INSTITUTIONS

STOCKHOLM

1903

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1903

Förord.

Då dessa föredrag öfverlämnas till hrr kamraters inom armén benägna påseende, är det i den förhoppningen, att de för den mindre vane instruktören kunna vara till hjälp vid hans planläggning af undervisningen, samt att de äfven i någon mån kunna vara till nytta, då det gäller, att jämlikt »Instruktion för rekrytutbildningen» förbereda rekrytbefälet för dess uppgifter.

Till ledning vid föredragens utarbetande har i första hand tjänat det i Tyskland synnerligen populära, af major von Klass författade arbetet: »Wie lernt man instruiren.»

Karlbergs slott i april 1903.

E. af S.

INNEHÅLL:

	Sid.
Inledning.	5.
I. Grunddragen af Sveriges härordning, grader och gradbeteckningar m. m.	
§§ 1. Allmänna bestämmelser	13.
§§ 2. Värnpliktige och fast anställda	14.
§§ 3. Krigsmän och civilmilitära personer; de militära tjänstegraderna m. m.	16.
§§ 4 och 5. Gradbeteckningar m. m. Utmärkelse-tecken för manskap vid infanteriet.	16.
II. Tjänsten i allmänhet.	
§§ 6. Allmänna bestämmelser	17.
§§ 7 och 8. Klädsel och hållning. Persedelvård	18.
§§ 9. Hedersbevisning	18.
§§ 10. Tjänstemeddelandens afgifvande och emottagande	19.
§§ 11. Ordonnanstjänst	19.
§§ 12. Hälsovårdsföreskrifter	19.
§§ 13. Tjänstledighet	20.
§§ 14. Klagomål och förhör	21.
III. Den inre tjänsten vid samlad trupp.	
§§ 16. Allmänna bestämmelser	23.
§§ 17. Signaler	23.
§§ 16. Permission	23.
IV. Vakttjänst. § 19. Allmänna bestämmelser	24.
V. Trupps fortskaffande och förläggning.	
§§ 23. Marscher	26.
§§ 24. Järnvägstransport	27.
§§ 27. Förläggning	27.
VI. Spaning, marschbevakning och förposttjänst.	
§§ 28. Spaning	30.
§§ 29. Marschbevakning	30.
§§ 30 och 31. Förposttjänst. Rapporter. Tecken	31.
VII. Striden.	
§§ 32. Infanteriets stridssätt	33.
§§ 33. Några regler för soldatens uppträdande i striden	34.
§§ 35. Skyttegrafsarbete	34.
VIII. Gevärets kändedom och vård samt skjutning.	
§§ 36. Gevärets benämning och beståndsdelar	35.
§§ 37. Tillbehör till geväret	35.
§§ 38. Gevärets isärtagande och sammansättaende	36.
§§ 39. Verktyg och medel för rengöring	36.
§§ 40. Gevärets rengöring	37.
§§ 41. Gevärets behandling och vård	37.
§§ 42. Ammunitionen	38.
§§ 43. Allmänna grunder för skjutning med 6,5 mm. gevär m/96	38.
§§ 44. Belöningar	39.
IX. Revolvern och dess vård. § 45.	40.
X. Soldatens fältutrustning. § 46.	40.

Inledning.

Ofta, och särskildt i mötesrapporterna från föregående år, har betonats svårigheten att vid den s. k. instruktionens inlärande undvika utanläsning. Äfven har framhållits, att en stor del af instruktörernas sätt att meddela den teoretiska undervisningen varit långt ifrån tillfredsställande. Men så hafva äfven många af instruktörerna ej haft stor undervisningsvana, och själfva uppfostrade vid utanläsningssystemet hafva de tillämpat detta.

Rätt bedrifven torde »instruktionen» icke blott vara ett förträffligt medel för inhämtande af grunderna för vissa den rent praktiska tjänstens grenar, utan också gifva de bästa tillfällen att bibringa rekryten en riktig militär uppfattning af hans plikter mot sin konung, sitt land, sina förmän och sig själf. Mången värnpliktig har afslutat sin soldatutbildning med den uppfattningen, att han ett visst antal dagar plågats med småaktiga fordringar på honnörsgöring, noggrann marsch och gevärsvård — och detta därför, att den ovane instruktören blott fordrat, ej förklarat, blott sett medlen, ej ändamålet.

Fullt riktig är den uppfattningen, att »instruktion» ej får inkräkta på de rent praktiska öfningar, som direkt afse att bibringa rekryten de färdigheter, som erfordras af mannen i ledet, men åtminstone under den enskilda utbildningen måste dagligen ej ringa tid anslås just till

instruktion, persedelvård o. d., ty om rekryterna verkligen anstränga sig under exercis, gymnastik och fälttjänst, kunna de i början ej stå ut med dylika öfningar så många timmar om dagen — komma så regndagar och mörka kvällar, kan det nog blifva litet tid öfver för instruktionen.

Hvar och en, som har sig anförtrodt uppfostran af soldater, måste hafva klart för sig, att det ej fordras särskildt utpräglade anlag för att blifva en någorlunda god instruktör äfven i soldatundervisningens mera teoretiska del. Genom ett planmässigt, väl förberedt arbete kan äfven den, som har mindre naturlig fallenhet för lärarens kall, komma till ett ganska tillfredsställande resultat.

Den fråga instruktören först och främst måste klar- göra för sig, innan han börjar afhandla ett visst ämne, är:

Hvad är viktigast för soldaten att känna härom?

För frågans besvarande gäller nu att sätta sig in uti, hvad soldaten kan hafva för nytta just af det kapitel i instruktionerna, som skall genomgås, för att sedan med hänsyn härtill behandla ämnet. Vidare måste man taga i betraktande den tid, man har till sitt förfogande, hvilka af instruktionens föreskrifter, man måste göra till föremål för ytterligare utredning och förklaring, hvilka man kan nöja sig med att för tillfället blott mera flyktigt beröra, eller hvilka rent af kunna uteslutas såsom ej tillämpliga å den ort eller vid det truppförband, som är förhanden. Lätt låter man förleda sig att komma in på andra ämnen än dem, som just för tillfället skola afhandlas. För att undvika dylika tidsödande afsteg från ämnet gör nybörjaren klokt i att *skriffligen* uppgöra en plan för sin lektion, och bättre är det att under pågående lektion rådfråga sina anteckningar än den medförda instruktionsboken.

Den andra hufvudfrågan man har att besvara är:

Huru bibringar man soldaten på enklaste, snabbaste och därför också ändamålsenligaste sätt, hvad han bör lära?

1. Man måste afpassa undervisningen efter karlens fattningsförmåga och tankegång. Det för karlen nya och därigenom ofta svårfattliga bör helst jämföras och sammanställas med begrepp, hvilka för honom redan förut äro klara.

2. Man måste genom sitt framställningssätt söka väcka karlens intresse och förmå honom att »följa med» och söka förstå, hvad som genomgås.

3. Genom väl valda exempel ur det dagliga lifvet, ur fäderneslandets historia o. s. v. bör framställningen göras lefvande.

4. Vid undervisningen bör åskådningsmateriel i största möjliga grad användas. Karlen förstår lättare hvad han ser, än hvad han hör, vare sig det gäller beskrifning af något föremål eller utförandet af någon tjänsteförättning.

5. Man måste göra klart för sig, när det är lämpligast att *själf* tala, eller när man bör fordra, att *karlen* skall tala. Talar man uteslutande själf händer det, att åhörarens intresse småningom afslappas, och säkrast är nog att under alla omständigheter genom en och annan fråga förhindra de mindre vetgiriga att insomna. Men å andra sidan drager det för mycket tid att uteslutande fråga, och nybörjaren låter då lätt förleda sig att göra frågor, hvilka blott kunna föranleda mer och mindre lyckade gissningar. »Hvad är soldatens nästa skyldighet mot sina kamrater?» eller »hvad skall soldaten visa sina förmän?» — det är t. ex. frågor, som det ej torde falla sig så lätt för den oinvigde att besvara.

6. Frågorna böra i förhållande till det förut genomgångna eller till en föregående fråga följdriktigt framställas, och ett särskildt bestämdt »frågeformulär» med ty åtföljande utantill inlärdas svar måste nog undvikas.

Det är ingalunda obetydliga fordringar, som ställas på instruktören, och de kunna ej fyllas utan omsorgsfull förberedelse. Och det är ej nog med förberedelse, utan efter hvarje lektion bör man också söka tillgodogöra sig den därunder vunna erfarenheten. Känner man på sig, att man misslyckats, får man ej söka trösta sig med att »de dumma karlarna ingenting begripa», utan i stället uppriktigt fråga sig själf: »Hvad har jag begått för fel, som gjort, att jag ej blifvit förstådd, och hur skall jag nästa gång kunna uttrycka mig lättfattligare?

* * *

Efter de nu utvecklade grundsatserna skola i det följande de viktigaste delarna af »Undervisning för infanteristen» genomås.

Inledning.

I inledningen afhandlas soldatens skyldigheter, och instruktörens arbete vid genomgåendet af dessa bör sålunda gå ut på att göra soldaten bekant med dess skyldigheter och lära honom, huru han skall uppfylla desamma.

Men för att kunna tillfredsställande meddela undervisning i frågor, hvilka likt dessa beröra åskådningsätt och känslor, är det ej nog, att läraren äger rutin och förmåga att punkt för punkt innöta lärobokens föreskrifter. Han måste äfven vara fullt medveten om det ansvar, som åligger dem, hvilka hafva det fordrande kallet att vara lärare och uppfostrare i folkhärens skola. Det gäller ej att söka de vackra orden och de högräfvande fraserna, utan de rätta orden, som gifva uttryck åt den ideella uppfattning, med hvilken uppfostraren bör gå till sitt värf.

Soldaten skall förstå att *trohet och kärlek till Konung och Fädernesland* äro hans förnämsta skyldigheter. Innebörden af dylik trofasthet förtydligas bäst genom lämpliga exempel, hämtade från fäderneslandets och andra länders äldre och nyare krigshistoria. Exempelen böra emellertid ej ständigt vara desamma, ty i så fall är man snart inne på utanläsningens tvång. På samma gång som trohetens bud inskärpas, bör äfven föraktet och afskyn för trolösheten födas. Äfven här böra exempel framdragas, som visa, huru förrädare hatas och föraktas ej blott af de förrådde, utan äfven i grund och botten af dem, till hvilka de sålt eller egennyttigt skänkt sina tjänster.

Med kärleken till och aktningen för *regementet* sammanhänger kunskap om hufvuddragen af dess historia. En kort öfversikt af regementets uppkomst, olika benämningar, deltagande i fälttåg och slag, mest framstående chefer och andra regementet tillhörande märkligare personer bör därför lämnas. Har man tillgång till plancher öfver regementets äldre uniformsmodeller, beväpning o. d. bidrager det naturligtvis att göra framställningen mera lärorik och levande.

Soldaten skall lära sig, *hvilka färdigheter hans yrke ålägger honom*, och huru han skall förvärfva sig dessa. Medvetandet att fredstjänsten är en förberedelse till kriget skall vara den sporre, som eggas honom att på bästa sätt tillgodogöra sig undervisningen.

En frisk, härdad kropp, vana att använda och sköta sitt vapen samt grundlig kännedom om tjänstens olika grenar äro för soldaten nödvändiga. Kroppen stärkes genom exercis, gymnastik o. d. och härdas genom vistelse i det fria under olika väderleksförhållanden och under ansträngande öfningar. Skjutöfningarna bibringa förmågan att använda geväret, och vakttjänst, fälttjänst och manövrer äro förberedelser för det verkliga fälttåget.

Den, som i fred ej fullgör sina skyldigheter och lär sig något, är i fält förlorad. Han uthärdar ej mar-

scherna och råkar därför i fiendens händer; han kan ej försvara sig, ty han kan ej skjuta, och han vet ej, hur han föröfrigt skall bete sig, ty han har förut ej velat lära sig det.

Vid afhandlandet af dessa ämnen kunna några exempel ur det dagliga lifvet lätt framdragas. »Vid förra fältmarschen fingo flera af Er skoskaf, emedan Ni ej före densamma skött edra fötter ordentligt. Hvad skulle det blifva af en här, där en myckenhet folk blef otjänstbart till följd af fotskador? Blott hälften af kompanierna kunde komma fram till slagfältet, och i stället för att möta med öfverlägsna krafter skulle man blifva fienden underlägsen.»

Ärligheten består ej blott i att icke stjäla, utan därtill hör t. ex. äfven, att man ej utan tillstånd lånar andras tillhörigheter o. s. v. Mången, som börjat med att »behålla» någon småsak, tillhörig en annan, har slutat med stöld. Hvarje människa bör vara *nykter*; en uniformsklädd, öfverlastad person väcker den obehagligaste uppmärksamhet — han nedsätter sina kamraters och arméns anseende. Utan *ordentlighet* kan man ej hålla reda på sina egna persedlar eller svara för de af kronan utlämnade, och *snyggheten* är nödvändig för hälsans bibehållande och trefnaden i kasern och samlingsrum. De nu nämnda egenskaperna äro särskildt nödvändiga för soldaten, emedan han af allmänheten bör kunna betraktas såsom en ordningens upprätthållare, och öarlighet, osnygghet och slarf skulle dessutom göra samlifvet i kasernen vederstyggligt.

Skillnaden mellan godt och dåligt *kamratskap* måste klart framhållas och exempel på båda slagen framställas.

En karl är t. ex. missnöjd öfver en befallning att noggrannare rengöra sitt gevär och säger inför sina kamrater: »Jag rör ej geväret vidare, om jag också skulle få arrest därför. — Huru bör då en verkligt god kamrat handla?» — »Han påvisar de uraktlåtenheter, som ägt rum vid rengöringen och upp-

manar till fortsatt arbete.» — »Huru kunde en dålig kamrat hafva uppträdt i detta fall?»

»A. är ålagd att uppvisa sina marschskor väl rengjorda. Han rengör dem ej, men B. lånar honom sina rena skor att uppvisa. Är detta rätt kamratskap?»

Kamratskapets slutliga frukt bör i fält blifva ett sant vapenbrödraskap.

Ju mer armén öfvergår från yrkeshär till folkhär, desto fullständigare måste också de sista spåren af ståndsskillnad mellan soldaten och den civile medborgaren försvinna.

Man gifver exempel på tillfällen, då soldater förgått sig mot civila, och hvad detta haft till påföljd samt äfven på godt och förtroendefullt samarbete mellan militären och den civila befolkningen.

Att brista i höfligt och anständigt uppförande mot de civila, hvilka besöka förlägningsorten eller lägerområdet, vore ett brott mot den gamla gästvänskapens lagar.

Det är ej nog att inlära en definition på *disciplin*; soldaten måste fatta värdet och nödvändigheten af den militära lydningen. Krigshistoriska tilldragelser kunna påvisas — t. ex. från 1870 års krig — då brott mot lydningen medfört de svåraste följder. Alla måste lära sig lyda; ej blott den menige, utan äfven befälet af alla grader. För brott mot lydningssplikten, hvilka kunna anses vara beroende af okunnighet, bär instruktören ansvaret.

Genom exempel lär soldaten sig bäst fatta begreppen mod, tapperhet och dumdristighet. Fåtalet människor äro af naturen modiga — än mindre tappra, men genom gudsfruktan, viljekraft och sann pliktänsla kan modlösheten bekämpas och öfvervinnas.

En kort redogörelse för *fanans* uppkomst och utveckling från ett igenkänningstecken till en trohetens sinnebild klargör bäst dess betydelse. I samband med

betraktelserna häröfver visas lämpligen ett teckning öfver regementets fana och redogöres för anledningen till de å fanan befintliga namnen, hvilka lätt inläras af rekryten.

Berättelser om hedrande uppförande af *fången* soldat finnas från alla tider, sist från boerkriget.

I.

Grunddragen af Sveriges härordning, grader och gradbeteckningar m. m.

Detta kapitel bör endast småningom inläras. Man måste besinna, att det innehåller för manskapet helt nya begrepp, och att instruktionen har för själfva utbildningen långt viktigare föreskrifter.

§ 1.

Allmänna bestämmelser.

Rekryten skall lära känna de olika truppslagen och bi-bringras föreställning om deras användning i kriget.

Han bör vidare inhämta huru en arméfördelning, särskildt den regementet tillhör, och dess underafdelningar äro sammansatta. Men ej heller detta får ske i form af utanläsning. Sedan man till en början nöjt sig med att klargöra sammansättningen af bataljonen och dess underafdelningar, kan man småningom fortsätta på ungefär följande sätt: tre sådana bataljoner, som den vi tillhöra, bilda vårt regemente. Vårt regemente tillsammans med N. N. regemente utgör en brigad. Arméfördelningen består af två dylika brigader tillsammans med kavalleri, artilleri, ingenjör- och trängtrupper. En före-

14 I. Grunddragen af Sveriges härordning m. m. §§ 1, 2.

ställning om arméns ungefärliga storlek har man, då man vet, att fälthären utgöres af sex arméfördelningar.

Genom lämplig åskådningsmateriel läres rekryten småningom att igenkänna arméns olika uniformer.

§ 2.

Värnpliktige och fast anställda.

I samband med inlärandet af bestämmelserna för värnpliktens fullgörande, bör man förklara innebörden och betydelsen af *värnplikten*, hvarje vapenför mans skyldighet att försvara fosterlandet och genom öfning i fredstid göra sig skicklig till sin tjänst under krig.

En kortfattad framställning af värnpliktens tillämpning i Sverige under olika tider torde gifva rekryten den bästa föreställningen om dess natur.

Emellertid gäller det att noga fasthålla ämnet och ej mer än nödigt fördjupa sig i framställningar af fäderneslandets historia.

Sedan Karl XI:s indelningsverk genom 1901 års riksdagsbeslut är dömdt att upphöra, är det af en i hufvudsak på den *allmänna värnpliktens* grund byggd härordning som det kommer att ersättas.

Den allmänna värnpliktens tillämpning är dock ingen nyhet för vårt land. Värnplikten har tvärtom äldre anor än indelningsverket.

Redan i äldsta tider, före år 1200, var *folket* skyldigt att på konungens bud i farans stund värna landet. «Man ur huse» måste man i nödfall gå, ehuru det i första hand var de fria, besuttna bönderna, hvilka det ärofulla uppdraget att försvara landet tillkom.

Då sedermera under 12- och 1300-talen frälserusttjänsten blef den viktigaste grunden för krigsfolks anskaffning, kvarleefde dock skyldigheten för folket att deltaga i »*landtvärn*», och kustbefolkningen var särskildt ålagd att sörja för kustens bevakning och genom »*vårdkasar*» varsko om fienden nalkades.

Gustaf I(1523—1560) ansåg, att »allmogen skulle sitta hemma hos sig» och i allmänhet ej betungas med krigstjänst, hvilken då skulle fullgöras af en stående yrkeshär, men såväl under hans som hans närmaste efterträdares regeringstid var *allmogens plikt att försvara landet* — den allmänna värnplikten — erkänd.

Under Karl X:s tid(1654—1660) kvarlefvor *landstormskyl-digheten*, ehuru landsstormen saknarsåväl organisation som öfning.

Karl XI:s indelningsverk af 1683 visar snart sina brister. Armén saknar reserver och kan vid krigstillfälle ej uppställa större styrka än under fredsförhållanden. Också tager Karl XII den gamla *landstormsplikten* i anspråk i gränslandskapen mot Norge och Finland.

Under olycksåren i början af 1800-talet påbjuder Gustaf IV Adolf år 1808 att alla unge män, som ej på annat sätt tillhöra krigsmakten, skola inskrivas i *landtvärnet*. Men Finland förloras, och ökad behof af reservmanskap föranleder vid 1810 års riksdag medgifvandet att vid krigsutbrott högst 50,000 man s. k. *förstärkningsmanskap* finge uppbådas.

År 1812 utbyttes denna bestämmelse mot *beväringssinrättningen*, enligt hvilken hvarje vapenför yngling skulle tillhöra beväringen i 5 år från det år han fyllde 21. Den *allmänna värnpliktens* idé var sålunda fastslagen, men dess tillämpning förtrycktes genom legnings- och friköpningsrätten, hvilken senare borttogs först 1872.

Intill 1858 var beväringens öfningstid 12 dagar. Nämnda år utsträcktes den till 30, och först 1885 äger ökning till 42 dagar rum. År 1885 bestämmes äfven tjänstetiden i beväringen till 6 år och i landstormen till samma tid.

Vid 1892 års urtima riksdag ökas öfningstiden till 90 dagar, under det tjänstetiden för de värnpliktige utsträckes till 12 år i beväringen och 8 år i landstormen.

Så kommer 1901 års härordningsreform och med den hoppet om åstadkommande af en på den allmänna värnplikten helt och hållet grundad härordning.

Man finner sålunda huru värnpliktstanken, känd sedan äldsta tider och aldrig helt utdöd, under de sist förflutna 100 åren småningom banat sig väg framåt.

16 I. Grunddragen af Sveriges härordning m. m. §§ 2, 3, 4, 5.

De viktigaste framstegen i värnpliktens utveckling hafva varit 1812 års beväringarförfattning, öfningstidens ökning 1858, friköpets afskaffande 1872 samt 1885 års värnpliktslag och dennas utsträckning 1892 och 1901.

§ 3.

Krigsmän och civilmilitära personer; de militära tjänstegraderna m. m.

Begreppen krigsmän, civilmilitära personer m. m. tydliggör man bäst genom att framställa de olika åligganden, som tillkomma personerna i fråga. Till en början afhandlar man blott de civilmilitära personer, »beställningsmän» o. d. med hvilka rekryten redan gjort personlig bekantskap.

§§ 4 och 5.

Gradbeteckningar m. m. Utmärkelse-tecken för manskap vid infanteriet.

För inlärande af gradbeteckningar och utmärkelse-tecken fordras lämplig åskådningsmateriel. Saknas dylik får man ersätta den genom ritningar på »svarta taflan» eller dylikt.

Gradbeteckningar och utmärkelse-tecken måste rekryten känna bland annat för att kunna till rätt person framföra anmälanden, rapporter m. m., för att veta, med hvem han har att göra, och om han är skyldig lyda dennes föreskrifter o. s. v.

II.

Tjänsten i allmänhet.

§ 6.

Allmänna bestämmelser.

Af vikt är att rekryten noga får lära, hvilka som äro hans förmän och öfverordnade samt de lydnadsplikter som tillkomma honom. Förseelser mot vakter och poster med åtföljande bestraffningar äro ju ganska vanliga, och orsaken därtill är ofta, att rekryten ej behörigen fått lära sig förstå, att han i vissa fall måste åtlyda äfven sina kamrater.

Några varnande exempel på brott mot den militära lydnadsplikten, som blifvit begångna vid regementet och där vederbörligen bestraffade, kunna väl vara på sin plats.

Namn och titel på de personer, rekryten skall lära sig känna, inläras blott småningom. Början göres med de grader, hvilkas innehafvare rekryten först är i tillfälle att göra bekantskap med. Det är naturligtvis ej af någon betydelse, att soldaten felfritt kan räkna upp, hvilka han är skyldig känna, utan vikten ligger vid, att han verkligen till namn och utseende känner dem. Äfven bör redogöras för de olika tjänsteåligganden, som tillkomma soldatens förmän. En riktig kunskap härom bidrager att hos rekryten alstra förtroende och aktning för det gemensamma arbetet i försvarets tjänst.

Öfriga delar af paragrafen inläres genom praktiska exempel. Sålunda bör äfven i mån af tid skriftlig ansökan uppsättas. Form och väg för ansökningar äro bestämda, för att vederbörande förmän skola kunna yttra sig öfver dem, och blott om den rätta tjänstevägen iaktages, kunna ärendena hastigt behandlas och afgöras.

§§ 7 och 8.

Klädsel och hållning. Persedelvård.

Soldaten skall känna föreskrifterna för de olika uniformspersedlarnas bärande och sättet för alla persedlars ändamålsenliga vård. Särskild omsorg måste ägnas åt skodonens skötsel och underhåll. Det underbefäl, som är förlagdt tillsammans med truppen, bär närmaste ansvaret för sina underlydandes klädsel och persedelvård.

§ 9.

Hedersbevisning.

Sättet för hälsnings verkställande genomgås praktiskt. Att t. ex. låta någon muntligt beskrifva, hur »halt och front» göres, är ändamålslost. Ofta finner man, att soldater försumma hälsa på öfverordnade tillhörande främmande regementen, eller att de utom tjänstgöringsorten, på järnvägsresor och dylikt uraktlåta att göra föreskrifven honnör. Sådant tyder på felaktig undervisning. Genom sin hälsning visar karlen ej blott, att han iakttager gifna föreskrifter, utan äfven att han har ögonen med sig och med vaken uppmärksamhet följer allt, hvad som tilldrager sig omkring honom. Snabb blick och uppfattning äro af största vikt för soldaten att äga. Vid alla tillfällen böra därför dessa egenskaper uppöfvas och utvecklas.

§ 10.

Tjänstemeddelandens afgifvande och emottagande.

Rekryten skall lära sig tala högt och tydligt samt på kortfattadt och redigt sätt framställa, hvad han har att anföra. Genom att redan från början noga hålla härfpå, underlättar man arbetet med inlärande af rapporters framförande o. d. under fälttjänsten.

§ 11.

Ordonnanstjänst.

Ordonnanstjänst bör betraktas som ett förtroendeuppdrag, och kommendering som ordonnans sålunda utgöra en uppmuntran för de villiga och användbara af manskapet. Man genomgår praktiskt med rekryten, hur han skall anmäla sig, anhålla om kvitto å aflämnadt tjänstemeddelande, leda häst, rapportera att han blifvit aflöst o. s. v.

§ 12.

Hälsovårdsföreskrifter.

Genom noggrant iakttagande af de gifna hälsovårdsföreskrifterna bibehåller och stärker den enskilde mannen sin hälsa, hvarigenom också truppförbandet i sin helhet vinner i kraft och uthållighet.

Man skall lära rekryten huru huden, händer och fötter skola skötas, samtidigt som man angifver följderna af försummelser i berörda afseende. Bölder och utslag äro vanligen förorsakade af bristande renlighet, nageltrång af dålig skötsel af händer eller fötter o. s. v.

Soldaten bör själf kunna tvätta linne och strumpor samt äfven under längre manövrer o. d. tillhållas att verkligt göra detta. Vid lämpliga tillfällen t. ex. under föttvättning och badning bör kompaniets sjukvårdssoldat närvara för att behandla förekommande yttre skador samt undervisa i vården af dylika.

Frostskador förhindras genom att man vid starkare kyla bestryker de för kölden mest utsatta kroppsdelarna såsom ansikte, händer och fötter med vaselin eller något annat fettämne.

Spritdrycker böra särskildt undvikas före och under större ansträngningar. Äfven rökning nedsätter krafterna.

Sjukdomar och skador, som genast vid sin början rätt behandlas, botas lättare och böra därför ofördröjligen anmälas.

§ 13.

Tjänstledighet.

Soldatens förhållande före, under och efter tjänstledighet genomgås. Exempel på formen för såväl muntlig som skriftlig tjänstledighetsansökan gifvas.

Tjänstledighetsbevis förevisas, och dess innehåll förklaras.

Särskildt noga bör hos rekryten inskräpas hans skyldighet att under tjänstledighet och på resor iakttaga ett vårdadt uppträdande. Hvarje instruktör minns nog tillfällen, då han känt sig pinsamt berörd af permitteradt manskaps uppträdande vid järnvägsstationer o. d. Äfven de soldater, som undvika gröfre förseelser såsom att öfverlasta sig, m. m. visa ofta sin frihetskänsla genom att så snart de lämnat tjänstgöringsorten sätta mössan på ena örat, hafva knappar oknäppta, dinglande klockkedjor på bröstet, cigarr i mun då de hälsa o. s. v. Nu vet snart hvarje medborgare, hvad soldaten bör iakttaga med afseende på sitt yttre uppträdande, och ser

han soldaten försumma sina skyldigheter härutinnan, kan han lätt få den meningen, att det också med utbildningen i öfrigt är dåligt bestäldt, och soldaten har sålunda genom sitt vårdslösa uppträdande nedsatt såväl sitt eget som regementets anseende.

Sättet för *anmälan* af sjukdom, hinder för inställelse o. d. inläres genom exempel, hämtade från verkliga förhållanden. Användandet i olika fall af post, telefon, telegraf, bud o. s. v. genomgås.

Inskärpas bör, hvad som är »laga förfall» och hvad som å andra sidan ej räknas som dylikt t. ex. försummande af tåg, klockor som stannat eller »dragit sig» m. m.

Fel och försummelse under tjänstledighet medföra naturligen, att den skyldige en annan gång har mindre utsikt att erhålla begärd ledighet.

§ 14.

Klagomål och förhör.

Behandlandet af detta stycke innebär vissa svårigheter. Å ena sidan måste instruktören hafva klart för sig, att han gör sig skyldig till en straffvärd försummelse, om han ej grundligt med sina underlydande genomgår rättigheten till och sättet för klagomåls framställande; å andra sidan medför sträfvan att grundligt och utförligt behandla ämnet en dubbel fara. Instruktören kan nämligen dels lätt bibringa folket den uppfattningen, att de så snart tillfälle erbjuder sig, böra framföra klagan, eller också kan han mot sin vilja framställa saken så, att man aldrig bör göra bruk af sin rätt till klagans förande.

Bäst och rättast torde vara, att man utan för mycket utläggningar noggrant håller sig till de gifna föreskrifterna, och sedan dessa blifvit genomgångna öfverlämnar åt sina lärjungar att med denna grund skapa sig ett eget omdöme.

Rekryten måste emellertid inhämta:

- 1) i hvilka fall han har rättighet att klaga,
- 2) huru klagan då skall framföras samt
- 3) hvilken straffpåföljd det medför att framställa osanna eller ogrundade klagomål.

Vid *förhör* i egen eller annans sak måste man noga hålla sig till sanningen och ej låta vare sig medlidande, personlig vänskap, fruktan för hämnd e. d. inverka på sitt vittnesmål.

III.

Den inre tjänsten vid samlad trupp.

§ 16.

Allmänna bestämmelser.

Genom att följa loppet af en dag från revej till tapto får man med lätthet stommen till ämnets behandling.

Till den erforderliga kännedomen om inre tjänsten hör naturligtvis äfven, att rekryten göres förtrogen med de bestämmelser i läger och kaserninstruktion, som röra honom, samt med de för läs- och dagrum, samlingslokaler och marketentierier gällande föreskrifterna.

§ 17.

Signaler.

Vid lämpligt tillfälle låter man föredraga signalerna på trumma och jägarhorn. Om orden till signalerna samtidigt inläras, stannar melodien lättast i minnet.

§ 18.

Permission.

Samtidigt som föreskrifterna angående permission genomgås, bör rekryten äfven varnas för de vid permissions-tillfällen vanligast förekommande förseelserna. Exempel på dylika böra ej vara svåra att finna.

IV.

Vakttjänst.

§ 19.

Allmänna bestämmelser.

Undervisningen i till vakttjänsten hörande ämnen afser att göra soldaten förtrogen med de skyldigheter som åligger honom vid vaktjänsts utförande.

Vakternas hufvudändamål omnämnas i mom. 1. Då emellertid de flesta rekryter under hela sin tjänstgöringstid kanske ej komma i tillfälle att personligen ingripa vare sig för att skydda kronans byggnader eller upprätthålla den allmänna säkerheten, få de ej heller den rätta uppfattningen af vakttjänstens betydelse. De blifva lätt böjda för att anse vakttjänsten blott som ett både tröttsamt och onödigt påhitt, hvarunder man för i deras ögon obetydliga förseelser lätt råkar ut för allvarliga bestraffningar. För att motverka denna missuppfattning måste man väl framhålla vakttjänstens viktiga betydelse som en förberedelse till bevakningstjänsten i fält.

Denna betydelse kan utvecklas t. ex. ungefär på följande sätt:

»Helt nyligen fick N. N. sträng arrest, emedan han sofvit på post. Detta kan ju synas mången vara ett för hårdt straff. Men karlen blef ej heller bestraffad blott för att han sof, utan framför allt därför, att han visade sig opålitlig, just då han i

stället borde ådagalagt, att man kunde hafva förtroende för honom. Hvad skulle följden blifva, om vår säkerhet i fält vore anförtrodd åt en så opålitlig och försumlig person?»

Erfarenheten har visat, att mången ej kan sätta sig in i, att han skall behöfva lyda sina kamrater och goda vänner, då de utföra sin vakttjänst. Därför bör instruktören i tid varna för ohörsamhet mot poster och vakter och framställa de stränga bestraffningar, som måste blifva följden af dylik olydnad.

Hufvuddelen af hvad till vakttjänsten hör blir föremål för praktiskt inlärande utom den till »instruktion» anslagna tiden. Bestämmelserna i § 21 mom. 5, 6, 7 och 8 måste dock noga förklaras och belysas med goda exempel. Soldaten utsätter sig för straffpåföljd såväl om han försummar att med tillbuds stående medel sörja för utförandet af sin tjänst, som om han gör sig skyldig till öfvervåld eller obefogadt ingripande.

V.

Trupps fortskaffande och förläggning.

§ 23.

Marscher.

Ämnet inledes med några ord om marschförmågans stora betydelse i fält.

Därefter kan man lämpligen afhandla åtgärderna *före, under och efter* en marsch.

Härvid erbjuder det sig för instruktören åter ett godt tillfälle att visa sina underlydande, att han för dem äfven är en rådgifvare, som genom sin större erfarenhet är i stånd att meddela dem nyttiga och värdefulla anvisningar.

Till *förberedelserna för marschen* hör först och främst undersökning af skodonens beskaffenhet. Om man ej vid genomgåendet af kapitlet »klädsel» grundligt afhandlat skofrågan, bör detta nu ske. Man jämför rekryternas marschskodon och påvisar de olika modellernas fördelar och olägenheter. Inlärandet af ränselns packande och utförandet af föreskrifterna för öfrigt i § 47 torde lämpligen i detta sammanhang kunna äga rum.

Bland förhållanden *under marschen* böra särskildt bestämmelserna för vattendrickningens ordnande göras till föremål för förklaring. Exempel böra framställas på huru genom oordningar vid vattenhämtning ett flertal t. ex. ej hunnit dricka under en rast, innan marschen

måst fortsättas, huru vid knapp vattentillgång sparsamhet måste iakttagas o. s. v.

Under marscher med smärre afdelningar framträder nödvändigheten af den stränga marschdisciplinen ej så starkt. Redan i bataljonsförbandet göra sig dock förändringar af takten, stockningar i kolonnen o. d. kännbart gällande.

De föreskrifter för hälso- och persedelvård, som *efter* en marsch böra iakttagas, måste rekryten hafva full kännedom om. Särskildt bör man framhålla, att en uttröttad kropp är synnerligen mottaglig för inverkan af starka drycker och all omåttlighet.

§ 24.

Järnvägstransport.

Sedan bestämmelserna för järnvägstransport teoretiskt genomgått, är det synnerligen fördelaktigt, om man vid närmaste järnvägsstation kan komma i tillfälle att öfva i- och urlastning. Särskildt för de beridna vapenslagen är detta af stor betydelse och sparar sedermera mycken tid vid lastning under fälttjänstövningar o. d.

§ 27.

Förläggning.

Vid beskrifningen af *kvarterförläggning* komma i regeln först hälso- och persedelvärderna m. m. vid ankomsten till kvarteren att ännu en gång beröras.

Det viktigaste man nu har att lära rekryten är dock hans förhållande till och uppförande mot kvartervärdarne. Det är ej nog med att säga: soldaten skall vara höflig mot sitt värdfolk. Återigen måste man med från verk-

liga händelser hämtade exempel belysa innebörden af ett godt förhållande till värdarne.

»Under en fälttjänstöfning för ett par år sedan hjälpte en afdelning inkvarterade soldater sin värd att inbärga hans rågskörd. Detta omtalades då allmänt som ett berömvärdt prof på godt förhållande mellan militären och den civila befolkningen. Vid många tillfällen däremot har det händt, att en förut tillmötesgående egendomsägare genom några soldaters vid en inkvartering visade dåliga uppförande sett sin välvilja lönas med otack och sedermera för de inkvarterades välbefinnande gjort det minsta möjliga.»

Redan i trettioåriga kriget gjorde sig svenska hären känd för att ej ens i fiendeland kränka folkrättens bud; så mycket större skyldighet har soldaten därför nu att i eget land visa sig som en värdig efterträdare till Gustaf Adolfs tappra krigare.

Svårigheter och umbäranden i *bivacken* bäras lättare, då man lärt känna nyttan och nödvändigheten af att öfva förläggning under bar himmel. Ett hufvudändamål med bivackering i fred är att gifva truppen en föreställning om detta i fält ofta nödvändiga förläggningssätt, så att soldaterna ej må blifva öfverraskade och modlösa, om de måste tillbringa natten i det fria. De soldater, som af sitt befäl äro rätt förberedda på de svårigheter, som kunna möta dem i fält och känna de fordringar, man då måste ställa på dem, skola säkerligen ej så lätt tappa modet, äfven om regnet strömmar i bivacken, och trängen låter vänta på sig.

Ett annat ändamål med bivackeringen är, att lära folket på bästa sätt inrätta sig vid detta slags förläggning, sköta kokningen o. s. v. Dessa åtgärder kunna förberedas genom undervisning under instruktionstimarna.

Ett tredje hufvudändamål med bivackeringen är att göra truppen förtrogen med de vid dylika tillfällen nödiga bevakningsåtgärderna.

För de otillbörliga friheter folket vid bivackering ofta tager sig såsom att springa omkring i andra truppdelars bivacker, på otillåtna tider besöka marketentervagnar o. d. bör redan vid instruktionens meddelande varnas.

VI.

Spaning, marschbevakning och förposttjänst.

§ 28.

Spaning.

Betydelsen af spaning och de olika truppslagens användning för spaningens utförande kan inomhus till stor del klargöras.

§ 29.

Marschbevakning.

Hvad till marschbevakningen hör måste till största delen inläras i terrängen. Man måste nämligen framför allt drifva karlen att handla — att tala kommer i andra rummet. Mången kan under instruktionstimmen klanderfritt redogöra för en pattulls alla olika skyldigheter, men utsläppt i terrängen handlar han ej i öfverensstämmelse med patrulltjänstens enklaste grunder. I lektionsrummet kan man emellertid afhandla följande punkter.

1) Nödvändigheten af att under marsch genom bevakningsåtgärder skydda sig mot fienden.

2) De till marschbevakningens utförande afsedda truppdelarnas styrka och sammansättning.

VI. Spaning, marschbevakning och förposttjänst. §§ 29, 30, 31. 31

Att genomgå detta i terrängen skulle taga bort allt för mycket af den till praktisk fälttjänst anslagna tiden.

3) Förklaring af grunderna för marschbevakningen.

Faran för en oförmodad sammanstötning med fienden förebygges genom att först enskilda karlar och mindre afdelningar komma i strid; de bakomvarande, större afdelningarna hinna därigenom utveckla sig.

4) Reglerna för bevakningstruppers afdelande.

Härvid börjar man med plutonens och kompaniets bevakning för att sedan denna är riktigt uppfattad småningom öfvergå till bataljonens och regementets samt, då så kan finnas ändamålsenligt, de större förbandens.

Det bör nämnas, att kavalleriet visserligen vid större förhållanden utför den hufvudsakliga spaningen, men att infanteriet därigenom ingalunda befrias från att äfven vara på sin vakt.

Tillämpningsöfningarne i terrängen kunna förberedas genom praktisk undervisning vid »terränglådan» eller relief kartan.

§§ 30 och 31.

Förposttjänst. Rapporter. Tecken.

För att största möjliga utbyte af den till öfningar utomhus anslagna tiden skall kunna vinnas, böra öfningarna i terrängen väl förberedas med tillhjälp af »terränglådan» e. d., hvarvid särskildt rapporters affattande och framförande lämpligen öfvas.

Följande tre hufvudpunkter torde som lämplig inledning till öfningarna i förposttjänst först böra under instruktionstimmarna genomgå:

- 1) förklaring, hvarför hvilande trupper måste skydda sig genom bevakning;
- 2) förposters indelning;

3) betydelsen af riktiga och fullständiga rapporter. (Denna fråga har redan vid »marschbevakningen» varit före, men de egentliga »rapportöfningarna» höra närmare tillsammans med förposttjänsts öfvande).

Den första af dessa punkter har sin motsvarighet i marschbevakningen och kan lätt förklaras:

»Hvad blefve väl följden om en trupp, som nedlagt gevären och sysselsatte sig med kokning, eller under natten slagit sig till ro i kvarter, plötsligt öfverfölls af fienden.»

Förposters indelning bör vara så genomgången innan man börjar med de praktiska post- och patrullinstruktionerna, att rekryten är någorlunda förtrogen med densamma. Lättast gör man sig förstådd af sitt folk, om man rör sig med för detsamma bekanta truppdelar.

»När vårt regemente under fältförhållanden förlägges och skall utsätta bevakning, framsändes vanligen en bataljon såsom förpost och bataljonschefen blir förpostchef. Denne håller en större del af bataljonen t. ex. två kompanier samlad såsom förpostens hufvudstyrka. De två andra kompanierna sändas som förpostkompanier fram på mot fienden ledande hufvudvägar o. s. v.»

Med en förtydligande teckning på taflan gör instruktören sig äfven här ofta lättare förstådd.

Betydelsen af riktiga *rapporter* måste rekryten fullt inse.

Den fara, som det för stora truppafdelningar kan medföra, att en karl ej rapporterar, hvad han bör, eller framför en oriktig eller vilseledande rapport, får heller ej förbises.

VII.

Striden.

§ 32.

Infanteriets stridssätt.

Fördelar och olägenheter af såväl den spridda som den slutna ordningen göras till föremål för betraktelse. Särskildt måste man från början inskräpa, att den spridda ordningen ställer allt högre och högre fordringar på den enskilde mannen.

»Skjuter man säkrast i slutna afdelning eller i skyttelinje? N. N.» — »I skyttelinjen.» — »Hvarför?» — »Emedan man då ej blir störd af sina grannar.» — »Ja, emedan man har bättre utrymme, emedan man kan skjuta, då lämpligaste ögonblicket erbjuder sig, emedan man kan gifva sig tid att rikta tillräckligt noggrant — Anser N. N. det lättast att taga sig öfver en gärdsgård i slutna eller i spridd ordning?»

Man undervisar sålunda genom att framställa lämpliga frågor och håller truppen därigenom vaken och intresserad. Slutligen kan man låta någon af rekryterna söka sammanställa den spridda ordningens fördelar.

På liknande sätt genomgår man skyttelinjens olägenheter och den slutna ordningens egenskaper.

§ 33.

**Några regler för soldatens uppträdande
i striden.**

Denna del af instruktionen behandlas ofta väl styfmoderligt. Just hvad som rör soldatens hufvudsakliga uppgift, striden, måste vid hvarje lämpligt tillfälle grundligt genomgåas. Rekryten hör gerna talas om detta ämne, och det är af stor betydelse att framhålla fredsarbetets slutliga mål. De stora fordringar, som striden i moraliskt hänseende ställer på soldaten, hafva ju ej sin motsvarighet i fred, och därför måste man söka att så kraftigt som möjligt inpräglade dem i rekrytens sinne.

Till föremål för teoretisk undervisning lämpar sig icke kompaniets utveckling till strid, ställningars besättande och förstärkande o. d. Allt detta inläres bäst, om undervisning och utförande omedelbart följas åt. Anfalls- och försvarsstridens olika karaktär förtjänar däremot väl att under »instruktion» behandlas.

Anfallets fördelar kunna t. ex. belysas ungefär sålunda:

»Först vid anfallet kan en trups verkliga kraft framträda. Blott genom anfall kan en afgörande seger vinnas.

Kan N. N. från vår historia påminna sig något slag, där svenskarne segrade genom att tappert anfalla?» o. s. v.

§ 35.

Skyttegrafsarbete.

Innan skyttegrafsarbete praktiskt utföres, förklaras ändamålet med och betydelsen af detsamma. Efter de praktiska öfningarna bör man genom frågor tid efter annan förvissa sig, att karlarne ihågkomma de viktigaste af de för grafvarna fastställda måtten.

VIII.

**Gevärets kännedom och vård samt
skjutning.**

§ 36.

Gevärets benämning och beståndsdelar.

Rekryten skall hafva så grundlig kännedom om geväret att han kan afgöra, om någon af dess delar saknas eller är bristfällig. Han skall känna de olika delarnas ändamål och benämning så mycket, att han kan tillgodogöra sig undervisningen om vapnets vård och användning. För att snarast möjligt åvägabringa denna kunskap måste man noga skilja hufvudsak från bisak och ej förnöta tiden med inlärande af oviktiga detaljer. Vid all undervisning och förhör om geväret bör rekryten hafva detsamma i sin hand och utpeka den del, instruktören eller han själf beskriver.

Utanläsning och onödiga uppräknningar böra fullständigt undvikas.

»A.! Tag geväret och visa oss dess hufvuddelar.» — »B.! Kom fram med geväret och beskrif siktet.» o. s. v.

§ 37.

Tillbehör till geväret.

Rekryten skall lära sig:

1) när och hur läskänden skall användas;

2) hur mynningshylsan och mynningsblecket anbringas;

3) hur oljeflaskan förvaras och när den användes;

4) huru gevärsremmen spännes under exercis, skjutning, marsch och fälttjänst.

§ 38.

Gevärets isärtagande och sammansättande.

Detta inläres genom att rekryten på tillsägelse får verkställa de för gevärets isärtagande och sammansättande erforderliga handgreppen, ett och ett i sänder. Förhöret tillgår bäst sålunda, att en karl framtages och anbefalles att långsamt söndertaga (hopsätta) geväret. Frågor ställas till de öfriga om anledningen till de olika greppen, om den karl som är framme gör rätt o. s. v.

§ 39.

Verktyg och medel för rengöring.

Rekryten skall lära sig:

1) hvilka rengöringsmedel han får använda;

2) huru dessa medel skola användas, samt

3) huru rengöringsmedlen skola vara beskaffade.

Som åskådningsmateriel användes dels fullgoda rengöringsmedel, dels odugliga och skadliga, på det rekryterna skola lära sig igenkänna äfven dessa sistnämnda. Det är lika viktigt, att rekryten vet, hur t. ex. en fullt brukbar läskstång ser ut som den böjda eller på annat sätt missformade, hvars användande kan vara skadligt för vapnet.

§ 40.

Gevärets rengöring.

Rekryten måste ovillkorligen känna bestämmelserna för rengöringen.

Verkställandet af all rengöring bör under en lång tid ske under noggrann uppsikt, ända till dess man är öfvertygad, att det för karlen blifvit en fullkomlig vana att på rätt och föreskrifvet sätt handhafva densamma.

Sedan nödortfigt teoretisk undervisning om rengöringen föregått instrueras t. ex. loppets rengöring sålunda:

»A. och B! kommen fram med gevär och läskstång och visa hur loppet drages. Hvar och en af Er förklarar samtidigt med utförandet, hvad han företager sig.»

Så snart någon af karlarna begår ett fel måste instruktören ingripa. »Såg C. hur A. införde läskstången? Var detta rätt? D! Hvad skulle följden blifva, om detta fel upprepade gånger beginges? E! Visa Edert gevär! Huru har denna utvidgning i mynningen uppkommit? Hvad medför den för följd med afseende på skjutningen?» o. s. v.

§ 41.

Gevärets behandling och vård.

Öfver gevärens behandling och vård måste halftroppcheferna hafva ständig tillsyn, och de bära närmast karlen själf ansvaret för, att behörig aktsamhet och noggrannhet med afseende på gevären ständigt iakttages. Vid undervisningen framställes exempel på sådana skador å gevären, hvilka af kompaniets manskap måst ersättas, eller hvilka föranledt till bestraffning.

§. 42.

Ammunitionen.

Som åskådningsmateriel böra vid detta styckes behandling krut, kulor, tändhattar och hylsor äfvensom s. k. genomskurna patroner förefinnas. Patronernas förpackning i ammunitionslådorna genomgås, och sättet för lådornas öppnande, patronbuntarnas bärande o. d. inläres.

§ 43.

Allmänna grunder för skjutning med 6,5 mm. gevär m/96.

Ändamålet är att på teoretisk väg förbereda soldaten för vapnets rätta användande.

Instruktören får ej gifva sig in på för vidlyftiga betraktelser öfver skjutteorierna, utan, lämpande sig efter truppens fattningsförmåga och ståndpunkt i öfrigt, till en början nöja sig med att de viktigaste och enklaste grunderna inläras.

Det är sålunda kulbanans form, de olika uppsättningarnas betydelse samt de vanligaste orsakerna till felskjutning som i första rummet böra tagas i betraktande.

Under utbildningens senare skeden torde man äfven något kunna afhandla bestrukna stycket, spridningen och genomträngningen.

Vid undervisningen böra ritningar på taflan, lämpliga planscher öfver kulbanan, kulkärften o. d. användas som hjälpmedel.

§ 44.

Belöningar.

Såväl skyttemärken och medaljer som afståndsbedömarnes femuddade stjärna äro för soldaten hedrande utmärkelsetecken. Fordringarna för deras erhållande äro ej så högt ställda, att de äro omöjliga att fylla. Hvar och en bör därför sträfva efter att förvärfva sig ett dylikt erkännande af visad skicklighet och plikttroget arbete.

Utmärkelsetecknen ifråga äro under fältförhållanden af ej ringa betydelse. Ofta fordras då för särskildt viktiga ändamål de bästa skyttarne och säkraste afståndsbedömarna. Med ledning af utmärkelsetecknen kunna dessa, då olika truppdelar blandas om hvarandra, uttagas äfven af befäl, som ej personligen känner deras förmåga.

IX.

Revolvern och dess vård.

§ 45.

Hvad i kap. VIII blifvit sagdt med afseende på undervisningen om gevärets kännedom och vård torde äfven vid inlärandet af detta kapitel hafva sin tillämpning.

X.

Soldatens fältutrustning.

§ 46.

Rekryten skall lära sig att hastigt — äfven i mörker och under ogynnsamma omständigheter — ordna och påtaga sin packning och öfriga persedlar.

Härför fordras ständigt återkommande praktiska öfningar. Långsamhet och slapphet böra aldrig tillåtas, lika litet som någon eftergift med afseende på ordningen får äga rum.
